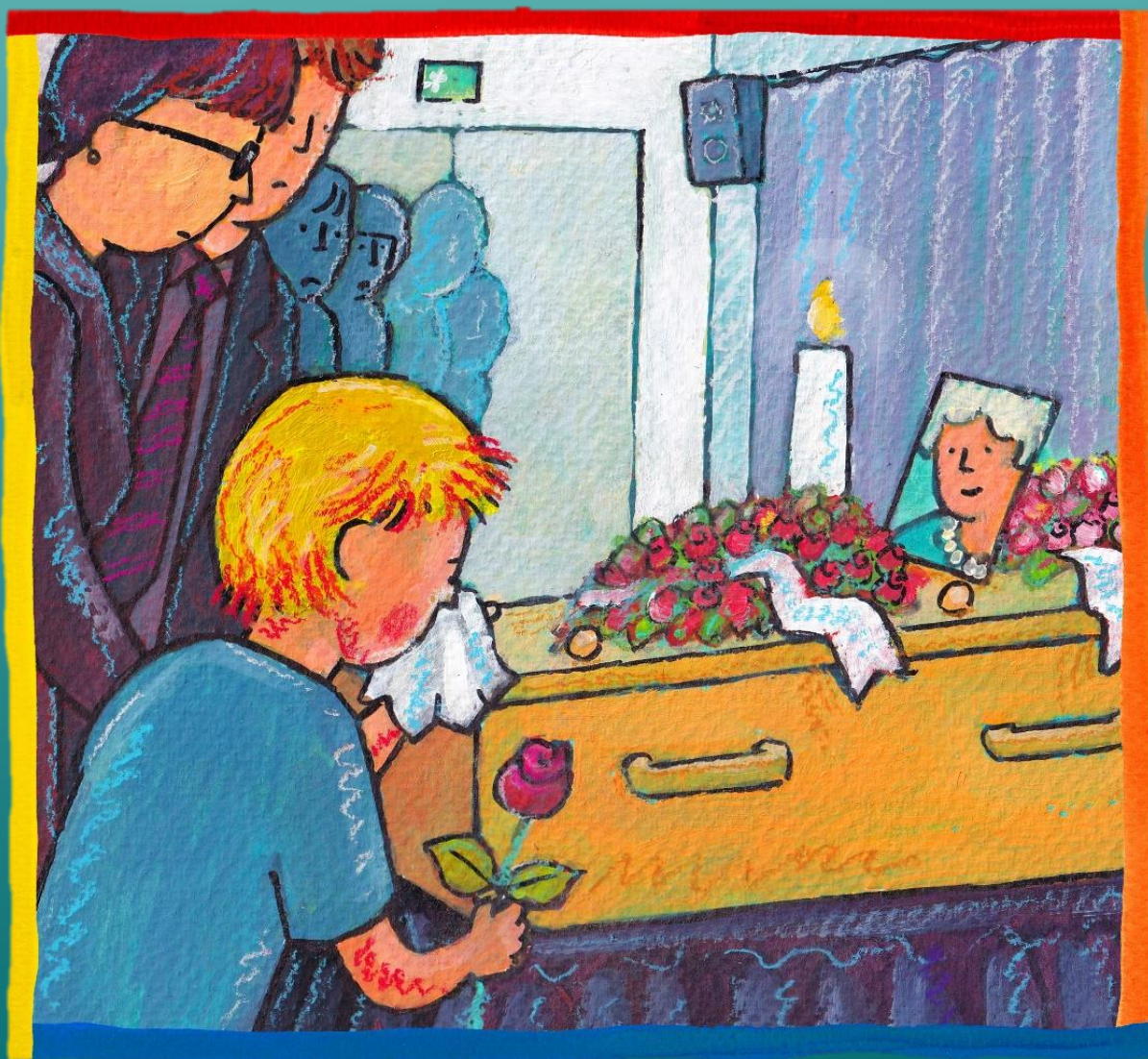

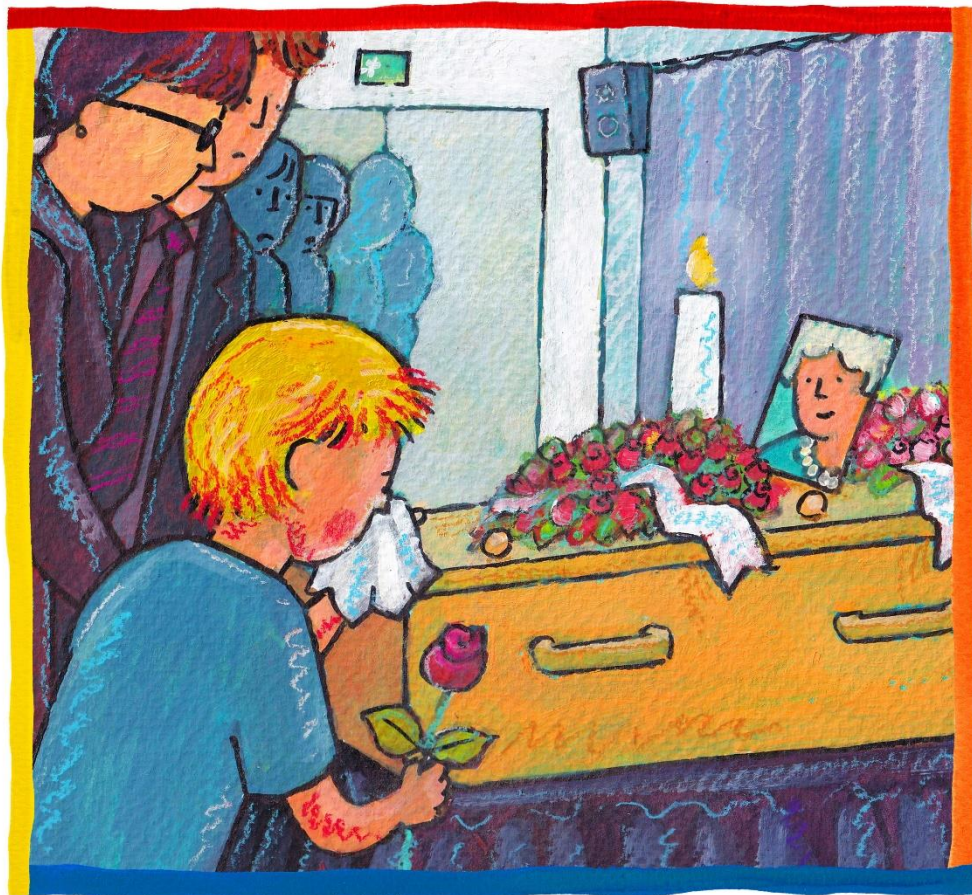
Zintuigenverhaal

Oma is dood gegaan

Zintuigenverhaal – Oma is dood gegaan

Foto's en pictogrammen

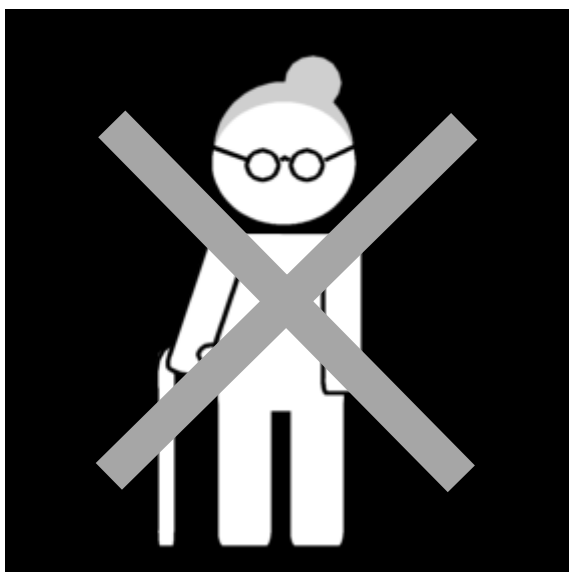
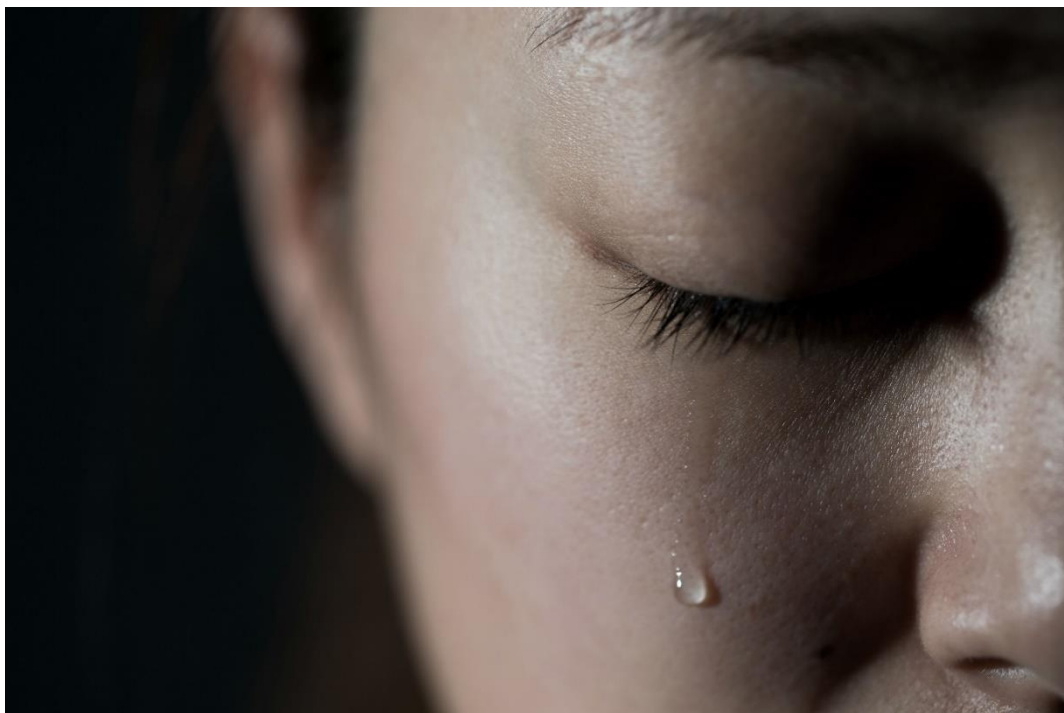
De voorleesinstructie staat achter dit verhaal

1

De oma van Jip is dood gegaan.

Mama/papa moet huilen. Iedereen is verdrietig.

(zakdoekje, tranen van water wegvegen)

2

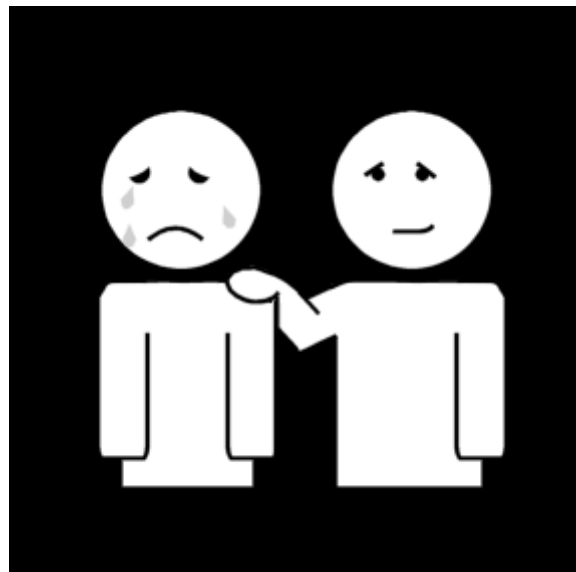
Vandaag wordt oma begraven/gecremeerd. Jip en mama doen nette kleren aan.

(bijpassende kleding laten aandoen, bijvoorbeeld een zwarte of witte blouse)

3

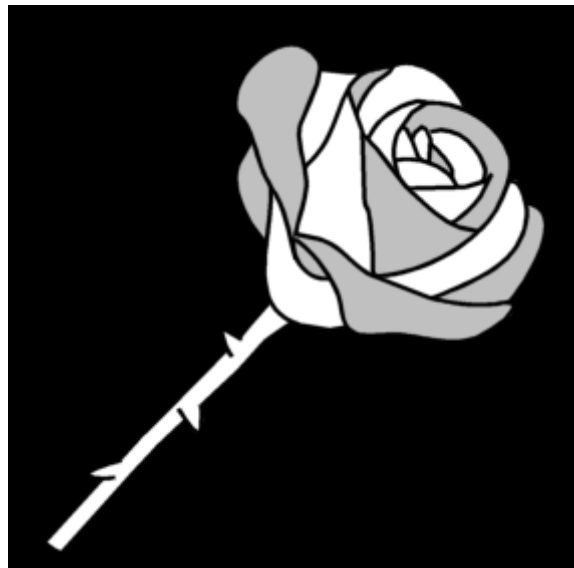
Wat zijn er veel mensen. Ze geven een hand/knuffel aan Jip.
(hand of knuffel geven)

4

Oma ligt stil in een kist. Oma kan niet meer praten of kijken. Oma is dood. Er liggen bloemen bij oma (of: Jip legt een bloem bij oma).

(bloem laten ruiken)

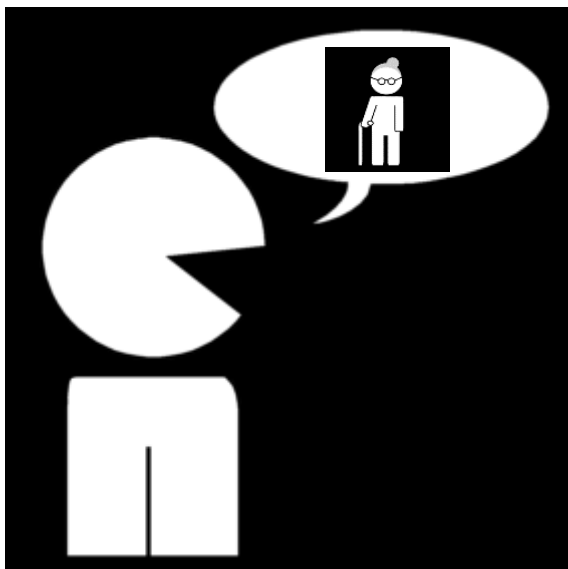
5

Kijk, een kaars. Jip steekt ook een kaars aan
(*nepkaarsje aan- en uitdoen*)

6

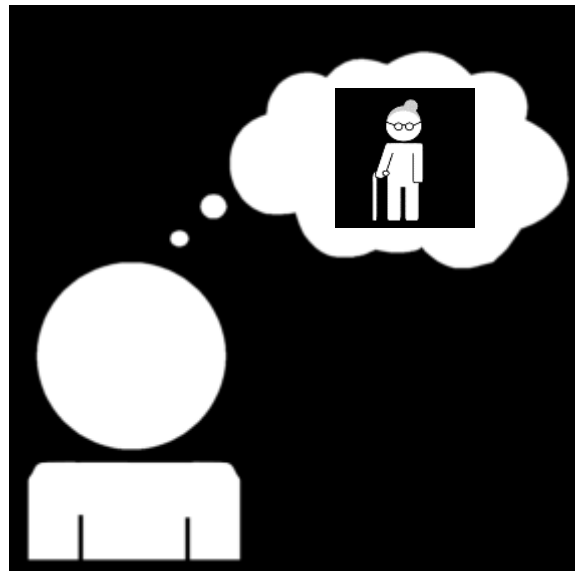
Iemand praat in de microfoon. Hij/zij vertelt over oma.
(praten in echo-microfoon)

7

Jip hoort mooie muziek. Het is muziek van oma.

(muziek/liedje van de uitvaart laten horen)

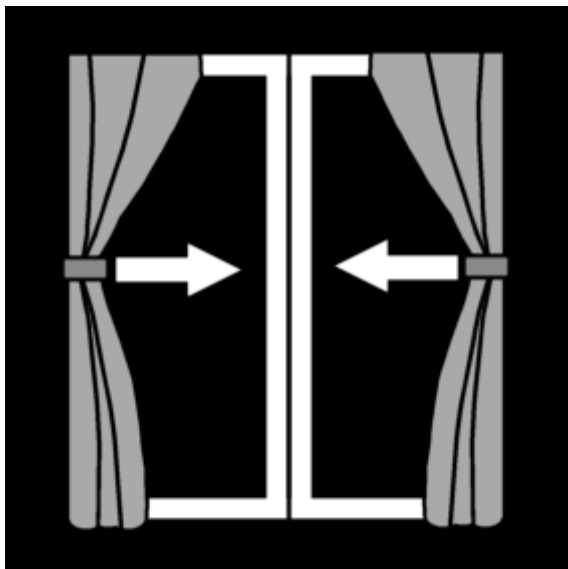
8 Begraven

Oma gaat met de kist in de grond. Nu is oma helemaal weg.
(zand voelen, eventueel houten kistje in zand begraven)

Crematie – gordijn

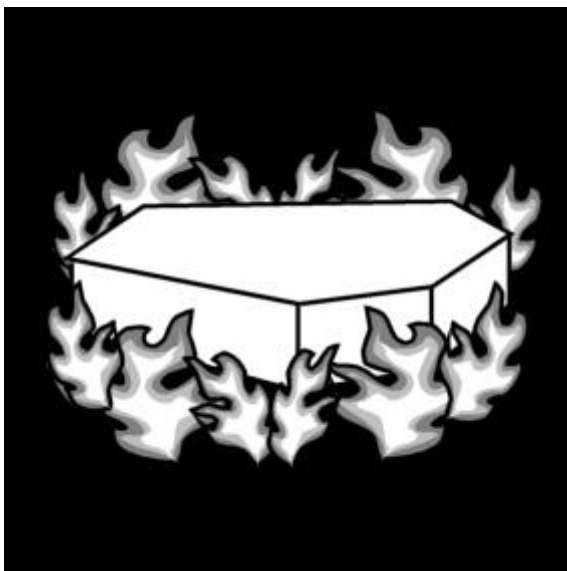
Oma gaat met de kist achter het gordijn. Nu is oma helemaal weg.
(gordijn voelen, iets verstoppen onder het gordijn)

Crematie – vuur

Oma gaat met de kist in het vuur. Nu is oma helemaal weg.

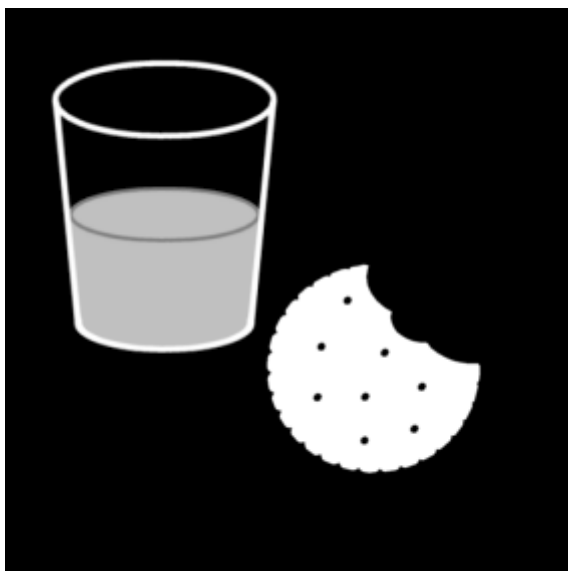
(filmpje van vuur laten zien/aansteker aandoen N.B. let op i.v.m. gevaar!))

9

De mensen gaan praten en eten/drinken. Jip krijgt lekker...

(eten of drinken wat geserveerd wordt bij de uitvaart laten ruiken en/of proeven)

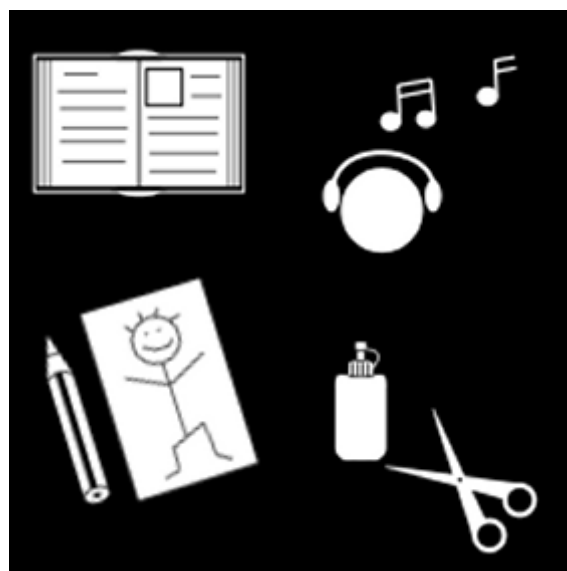
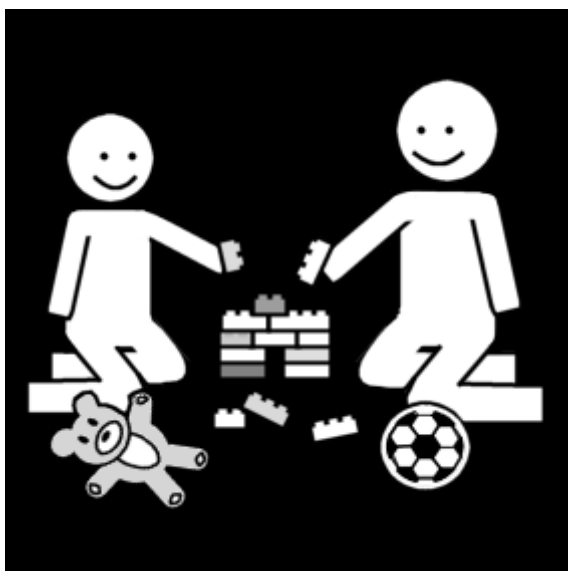

10

De begrafenis/crematie is klaar. Oma is er niet meer.

Lynn gaat fietsen/spelen/bellenblazen/tekenen ...

(spelen met de bal, fietsbel rinkelen, of vergelijkbare andere activiteit)

Instructie voor de Voorlezer

N.B. in dit verhaal zijn keuzes gemaakt rondom overlijdensrituelen, de persoon die overleden is en bijbehorende foto's. We willen hiermee een voorbeeld geven, wat vervolgens op de eigen situatie (met eventueel ook de eigen foto's) toegepast kan worden. Kijk voor meer tips en adviezen ook in de 'Handleiding zintuigenverhalen bij bijzondere gebeurtenissen'.

Doel

Dit verhaal kan bijdragen aan het voorbereiden op, of het verwerken van een overlijden en de uitvaart.

Waarom dit verhaal?

Een overlijden is altijd indringend en vaak komen er veel emoties bij. Met dit verhaal kun je het overlijden en/of de uitvaart voorbereiden en samen communiceren over wat er allemaal gaat gebeuren of is gebeurd. Zo kun je nieuwe woorden/gebaren die met het overlijden te maken hebben samen oefenen en zo een vorm geven aan de verwerking van het overlijden.

Nodig

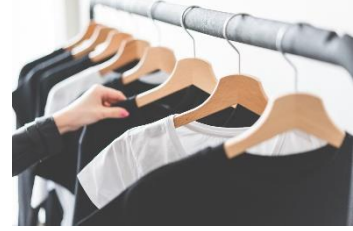
- zakdoek en water
- mooie blouse of jurk
- voorwerp wat onderdeel is van een alledaagse activiteit van de persoon die wordt voorgelezen (bijvoorbeeld een bal, fietsbel, bellenblaas, kleurboek, puzzel)
- afhankelijk van de uitvaart een keuze uit onderstaande voorwerpen:
 - kaars
 - echo-microfoon (speelgoed)
 - muziek
 - bloem
 - zand of gordijn of aansteker/filmpje van vuur
- drinken of eten

Let op: het advies is maximaal 8 pagina's met voorwerpen, dus maak een keuze wat het meest kenmerkend en passend is.

Druppel wat water op je wang of op de wang van de persoon die wordt voorgelezen en veeg dit af met een zakdoek. Als de wang wat spannend is kan het natuurlijk ook op de hand of arm. Doe alsof je moet huilen. Ook al is het huilen bij een uitvaart van verdriet, bij het voorlezen kan het spelen met water en doen alsof je huilt (en elkaar troost) ook grappig zijn.

Wees zorgvuldig met het benoemen van wie er verdriet heeft en vul dit niet in voor bijvoorbeeld degene die wordt voorgelezen. Daarom is in het verhaal de vader/moeder verdrietig en niet de dochter.

		<i>De blouse/jurk mag een eigen kledingstuk zijn maar dit hoeft niet. Het gaat er om dat je speciale kleren uitzoekt voor de uitvaart. De kleur van de kleding kan cultureel bepaald zijn of een verzoek vanuit de nabestaanden. Bekijk het kledingstuk en doe het zelf aan en/of doe het aan bij de persoon die wordt voorgelezen, als die dat wil.</i>
		<i>Doe een nep-kaars aan en uit. Natuurlijk kun je ook voor een echte kaars kiezen, als dat qua risico mogelijk is. Dan kun je ook ruiken aan de uitgeblazen kaars.</i>
		<i>Kies een echte of nep-bloem. Bij een nep-bloem kun je wat parfum er op spuiten zodat je samen kunt ruiken. De echte bloem ruikt (als het goed is) al . Verder kun je ook aan de bloem voelen, hem bekijken of met de bloem elkaar kriebelen.</i>
		<i>Praat of zing in de microfoon. Het gaat niet persé om wat je zegt maar om het ervaren van de echo. Wel kun je samen praten over wie er allemaal gaat/ging spreken op de uitvaart (indien van toepassing).</i>
		<i>Luister samen naar een fragment van de muziek die op de uitvaart gedraaid/gespeeld werd. Als je het liedje/muziekstuk op een spraakknop zet, kan de persoon die wordt voorgelezen zelf het fragment herhalen. Beweeg eventueel mee met de muziek of zing mee.</i>
		<i>Voel samen aan het zand. Je kunt nog samen communiceren hoe de kist onder het zand ging/gaat, maar dat is best abstract en hoeft niet.</i>
		<i>Als de kist achter het gordijn verdwijnt zonder dat verder duidelijk te zien is wat er met de kist gebeurt, kun je het verstoppertje achter het gordijn laten zien. Leg wel uit dat oma niet meer terug komt achter het gordijn vandaan.</i>

		<i>Als bij de uitvaart zichtbaar is hoe de kist/het lichaam verbrand wordt, kun je een kort filmpje laten zien van vuur (YouTube) of – als dit qua risico kan - een lucifer of aansteker aandoen.</i>
		<i>Bij een uitvaart is vaak iets te drinken en/of te eten achteraf. Kies iets wat op jullie situatie van toepassing is. Doe binnen het verhaal alleen een klein hapje of slokje of laat het ruiken. Dit kan dus ook de geur van koffie, thee, limonade of een bepaald product zijn.</i>
		<i>Kies een activiteit die voor de persoon normaal en alledaags is. Daarmee maak je duidelijk dat ondanks het overlijden van de ene persoon, het leven voor andere personen gewoon doorgaat. Laat de activiteit heel kort ervaren, net als de andere prikkels, en rond dan het verhaal af.</i>

De voorbereiding

- Kies welke variant je gaat voorlezen (foto's, pictogrammen, PCS-symbolen). Overleg zo nodig met een deskundige (bijvoorbeeld een logopedist) over welke gebaren en afbeeldingen (foto's, pictogrammen of PCS-symbolen) bij deze persoon het meest geschikt zijn.
- Print het document uit en doe de verhaalbladen in een ringband of lamineer ze.
- Zijn de materialen compleet?
- Kijk of het verhaal mogelijk ingekort moet worden: zijn alle begrippen van toepassing en herkenbaar voor de persoon? Het verhaal is zo gemaakt dat je eenvoudig een bladzijde er tussenuit kunt laten.
- Zijn de gebaren bekend?
- Oefen het verhaal van te voren.

Aan het begin

Kan er aandacht zijn voor het verhaal? Is de persoon alert? Zijn er geen lichamelijke ongemakken? Is de omgeving rustig? Klopt het in het dagprogramma?

Voorlezen

- Lees en gebaar de bladzijde.
- Laat de prikkel ervaren.
- Geef de persoon tijd om te ervaren.
- Benoem/gebaar (opnieuw) de belangrijkste woorden.
- Stel zo mogelijk een vraag over de bladzijde of de ervaring.
- Geef de persoon nog even tijd.
- Reageer op reacties, zoals mimiek of wijzen.
- Ruim het voorwerp op in de box.
- Sla om voor de volgende bladzijde.

Afronding

Tot slot ruim je de materialen weer op in de doos. Het verhaal is klaar.

Toepassing in andere situaties

Gebruik de gebaren uit dit verhaal ook in andere situaties. Doordat je de concepten laat in activiteiten door de dag heen laat terugkomen, kunnen de begrippen toegepast worden en kan het verhaal de volgende keer nog meer inhoud krijgen, bijvoorbeeld: 'Kijk een bloem! Net zo één als bij oma's begrafenis'.

Geniet ervan!

Voorlezen is vooral leuk. 😊

Wat je ook nog moet weten

Dit zintuigenverhaal mag in de bestaande pdf-vorm gedeeld worden. Voor meer informatie stuur een e-mail naar zintuigenverhalen@kentalis.nl of kijk op www.zintuigenverhalen.nl

Verantwoording afbeeldingen

De illustratie op de voorkant en het logo van Zintuigenverhalen zijn gemaakt door Roel Ottow.

De pictogrammen in dit verhaal zijn afkomstig van www.Sclera.be. Deze pictogrammen mogen volgens creative commons licentie 2.0 gebruikt worden onder voorwaarde van naamsvermelding en zo lang het niet voor commerciële doelen is.

Foto's aangekocht via Shutterstock: 3, 6. Foto's afkomstig van Microsoft Stockafbeeldingen: 1, 2, 4, 5, 7, 9, 10. De foto's van de kist in de grond en de kist in het crematorium zijn gemaakt door Henk Janssen voor Kentalis. De kist die onder het gordijn door gaat is gemaakt met AI door middel van Copilot.

De afbeeldingen mogen niet buiten dit in Microsoft Word gemaakte document worden gebruikt.

Copyright ©

Dit verhaal is gemaakt door Koninklijke Kentalis voor Deelkracht en er berust copyright op. Het logo Zintuigenverhalen en de foto's mogen niet zonder toestemming voor andere materialen gebruikt worden.

Dit product is mogelijk gemaakt door subsidie van **ZonMw**
Subsidienummer: 10840302210002